

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНА ДИТИНА НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ВІДКРИТИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ДЗВО УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

ОСОБИСТІСНО - РОЗВИВАЛЬНА СИСТЕМА
В СЕРВІСІ ПРОЄКТНОГО УПРАВЛІННЯ
ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ «УНІВЕРСАЛ-ОНЛАЙН»

Валерій Киричук
доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психології управління
ЦІПО ДЗВО
"Університет менеджменту освіти"
НАПН України

Київ – 2022 р.

Вступ. Досягнення стратегічних цілей, визначених Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування «Нова українська школа» на період до 2029 року потребує створення інноваційної освітньої системи освіти для закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) де передбачено реалізацію всебічного розвитку особистості дитини шкільного віку, що визначено основною метою освіти згідно Закону України «Про освіту» в 2017 році.

У співпраці з групою вчених, педагогів практиків, практичних психологів та медиків створено особистісно-розвивальну освітню систему для закладів загальної середньої освіти України.

Метою освітньої системи є особистісний, соціальний розвиток та збереження здоров'я дітей шкільного віку.

Особистісно-розвивальну систему (ОРС) автоматизовано в спеціально створеній комп'ютерній програмі – хмарному сервісі проєктного управління освітнім процесом «Універсал-онлайн». **Сервіс:** <http://universal-school.com>

Сервіс створений на основі дев'яти авторських психолого-педагогічних технологічних модулів, які в цілісній освітній системі утворюють три взаємозалежні і взаємодоповнюючі блоки: **цілепокладання, проєктування, розвиток.**

У першому блоці сервісу в технологічних модулях «діагностика», «аналіз», «конструювання» проводиться конструювання завдань закладу та задач особистісного розвитку учнів з метою цілеспрямованого освітнього процесу на вирішення проблем і розвиток потенційних можливостей учасників освітнього середовища ЗЗСО, а саме:

- в технологічному модулі сервісу «**діагностика**» (рис.1.1.) проводиться комплексна соціально-психолого-педагогічна діагностика учасників освітнього середовища в онлайн-режимі (учнів, батьків, педагогів) та заносяться дані за медичними показниками.

Орієнтовний час на створення списків, надання логінів і паролів учасникам освітнього середовища та їх опитування (вісім діагностичних методик) 2-3 робочі дні: учні - 6 методик, 45 хв., класний керівник - 1 методика, 15 хв., батьки - 1 методика 15-20 хв., медсестра (занесення даних в сервіс учнів одного класного колективу, - 9 показників) 10-20 хв.

Результат: автоматично - таблиці, графіки, діаграми, матриці тощо по учнівських колективам;

- в технологічному модулі сервісу «**аналіз**» (рис. 2.1.) за результатами комплексної діагностики здійснюється систематизація проблем та потенційних можливостей особистісного розвитку учнів на індивідуальні, групові, колективні, масові та проводиться їх диференціація за чотирма сферами розвитку (фізична, психічна, соціальна, духовна).

Орієнтовний час аналіз результатів комплексної діагностики 1-2 год., створення рекомендацій на учня і учнівський колектив 2-3 хв.

Результат: автоматично створюються психолого-педагогічні рекомендації на кожного учня та учнівські колективи для всіх учасників освітнього середовища та зведені таблиці і діаграми, статистичні звіти по класних колективах більше 500 вибірок;

- в технологічному модулі сервісу «**конструювання**» (рис.3.1.) на основі системного аналізу і причинно-наслідкових зв'язків за виявленими проблемами і потенційними можливостями особистісного розвитку учня (з врахуванням

факторної ваги за віковими і статевими особливостями розвитку дітей шкільного віку) в автоматичному і творчому режимі роботи сервісу конструюються проблемні виховні завдання для закладу та тактичні задачі особистісного розвитку учнів в класних колективах (індивідуальні, групові, колективні).

Орієнтовний час на створення завдань закладу та задач особистісного розвитку учнів класного колективу в автоматичному режимі роботи сервісу 1-2 хв., в творчому 5-10 хв.

Результат: завдання проблемні виховні закладу на навчальний рік, задачі особистісного розвитку учнів класних колективів на семестр, візитні картки на учнівські колективи та заклад в цілому, списки учнів за соціальними станами, діагнозами фізичного розвитку тощо.

У другому блоці сервісу в технологічних модулях «програмування», «моделювання», «планування» створюються освітні проекти закладу та педагогічних працівників з проблемно-цільовим змістом та проектно-модульне планування реалізації проектів з особистісно-орієнтованим змістом, а саме:

- в технологічному модулі сервісу «***програмування***» (рис.4.1.) знаходяться інформаційні банки де розміщені освітні навчальні і виховні програми та демонстраційні проекти для закладів та установ освіти, а також алгоритми графічних сіток за напрямками роботи закладу, психологічної служби, класних керівників та вчителів-предметників і підрозділами закладу і класних колективів.

Орієнтовний час: збереження освітніх програм або проектів в інформаційних банках сервісу 1-2 хв, створення алгоритмів граф-сіток 10 -15 хв.

Результат: інформаційні банки освітніх програм і демонстраційних проектів в сервісі, що постійно поповнюється новими. Алгоритми графічних сіток для закладу, вчителів-предметників, класних керівників, працівників психологічної служби;

- в технологічному модулі сервісу «***моделювання***» (рис. 5.1.) на основі освітніх програм і демонстраційних проектів, що знаходяться в інформаційних банках сервісу на реалізацію завдань закладу та задач особистісного розвитку учнів класних колективів, створюються проблемні і цільові проекти для закладу та навчальні, виховні для педагогічних працівників.

Орієнтовний час створення цільових і проблемних проектів з проблемно-цільовим змістом для закладу 2-3 год. (при умові одночасної роботи педагогічних працівників в творчих групах в сервісі), навчального проекту вчителя 15-20 хв., виховного проекту класного керівника 15 хв., корекційно-розвивального проекту працівника психологічної служби 20 хв.

Результат: навчальні, виховні, корекційно-розвивальні проекти з проблемно-цільовим змістом для всіх учасників освітнього процесу;

- в технологічному модулі сервісу «***планування***» (рис. 6.1.) на реалізацію освітніх проектів в процесі їх проектування на алгоритми граф-сітки за основними напрямками роботи та підрозділами створюються в трьох вимірній проекції проектно-модульні плани роботи закладу та педагогічних працівників.

Час на створення плану реалізації проектів закладу 4-8 годин (при умові одночасної роботи мобільних творчих груп педагогів), календарно-тематичного плану вчителя в одному класі 2-3 хв., виховного плану класного керівника 30-45 хв., плану роботи працівників психологічної служби 40-50 хв.

Результат: сім типів і сотні видів планів роботи закладу, а саме: графічний план (системний аналіз за семестрами), проектно-модульний (за

проблемами і цілями), системно-комплексний (за напрямками і видами роботи), календарні (за конкретно визначеними термінами), за підрозділами (біля 400 видів ЗСО), індивідуальні (на кожного педагогічного працівника, батьківського комітету, учнів системи самоврядування тощо) помісячні (графічні за напрямками роботи), а також по три типи планів роботи вчителів-предметників, класних керівників, працівників психологічної служби (графічні, системно-комплексні, календарні).

У третьому блоці сервісу в технологічних модулях «творення», «реалізація», «моніторинг» проводиться проектування особистісно-розвивального змісту в сценаріях занять та визначається ефективність роботи педагогічних працівників та результативність освітнього процесу закладу в цілому, а саме:

- в технологічному модулі сервісу «*творення*» (рис.7.1.)з а допомогою наявного у сервісі конструктора сценаріїв на реалізацію задач особистісного розвитку учнів та завдань етапів міні-модульності (модульної освітньої системи) проектується особистісно-розвивальний зміст в сценаріях уроків та виховних заходах.

Час на створення сценарію уроку вчителем 15-25 хв., виховного системного заходу класним керівником або вихователем 10-15 хв., корекційно-розвивального заняття працівником психологічної служби 15 хв.

Результат: сценарії уроків з презентаціями для вчителів-предметників, системні виховні заходи для класних керівників та вихователів, сценарії занять та корекційно-розвивальні тренінги для працівників психологічної служби з особистісно-розвивальним змістом;

- в технологічному модулі сервісу «*реалізація*» (рис. 8.1.) визначається ефективність освітньої діяльності педагогічних працівників за конкретно визначеними термінами.

Орієнтовний час на проведення самоаналізу уроку і виховного заходу педагогічним працівником або експертиза аналізу уроку, виховного системного заходу адміністрацією закладу 3-5 хв.

Результат: протоколи ефективності уроків та виховних системних заходів з оцінкою ефективності реалізації особистісно-розвивального змісту та задач особистісного розвитку учнів в діяльності конкретного педагогічного працівника (3 ст. тексту);

- в технологічному модулі сервісу «*моніторинг*» (рис.9.1.) здійснюється динамічний аналіз результатів особистісного розвитку кожного учня, класного колективу, учнів закладу в цілому (діагностичні зрізи проводяться кожний семестр протягом всього навчання учня в закладі освіти).

Орієнтовний час на аналіз результатів особистісного розвитку кожного учня 10-15 хв., учнівських колективів закладу 1 -2 год.

Результат: порівняльні таблиці, діаграми, графіки за критеріями і показниками особистісного розвитку учнів, класного колективу та закладу в цілому.

Додаткові функції сервісу:

- створення статистичних звітів, таблиць, графіків, діаграм, матриць, списки учнів за медичними діагнозами та за соціальними станами;

- складання списків учнів за визначеними індикаторами ознак булінгу у прихованій та початковій фазах реалізації, можливість прогнозування девіантної поведінки (суїцидів тощо) за визначеними індикаторами тощо;

- проведення аналізу впливу фізичного стану (включаючи медичні аспекти) на психосоціальний та особистісний розвиток кожного учня;

- здійснення методичного та технічного супроводу педагогічних працівників учасників освітнього середовища закладу в онлайн-режимі дистанційно тощо. **Сайт сервісу:** <http://www.universal-online.org>

Аналіз результатів моніторингу особистісного та соціального розвитку учнів, що проводиться у більше ніж триста ЗСО в чотирнадцяти регіонах України підтверджує достатньо високу ефективність інноваційної ОРС, що знаходиться в хмарному сервісі «Універсал-онлайн», а саме:

- в соціальному розвитку учнів підвищується інтеграція класних керівників в учнівських колективах, в середньому на 43%, здійснюється стимулювання життєвої активності вихованців за основними групами видів діяльності, особливо: в соціально-комунікативній – на 74%, в навчально-пізнавальній – на 43%, в громадсько-корисній – на 41 %, в національно-громадянській – на 20% тощо;

- в особистісному розвитку – значно зменшується кількість наступних категорій учнів в класних колективах: ізольованих – на 56%, відторгнених – на 68%. Підвищується соціальний статус учнів в класних колективах на 32 %;

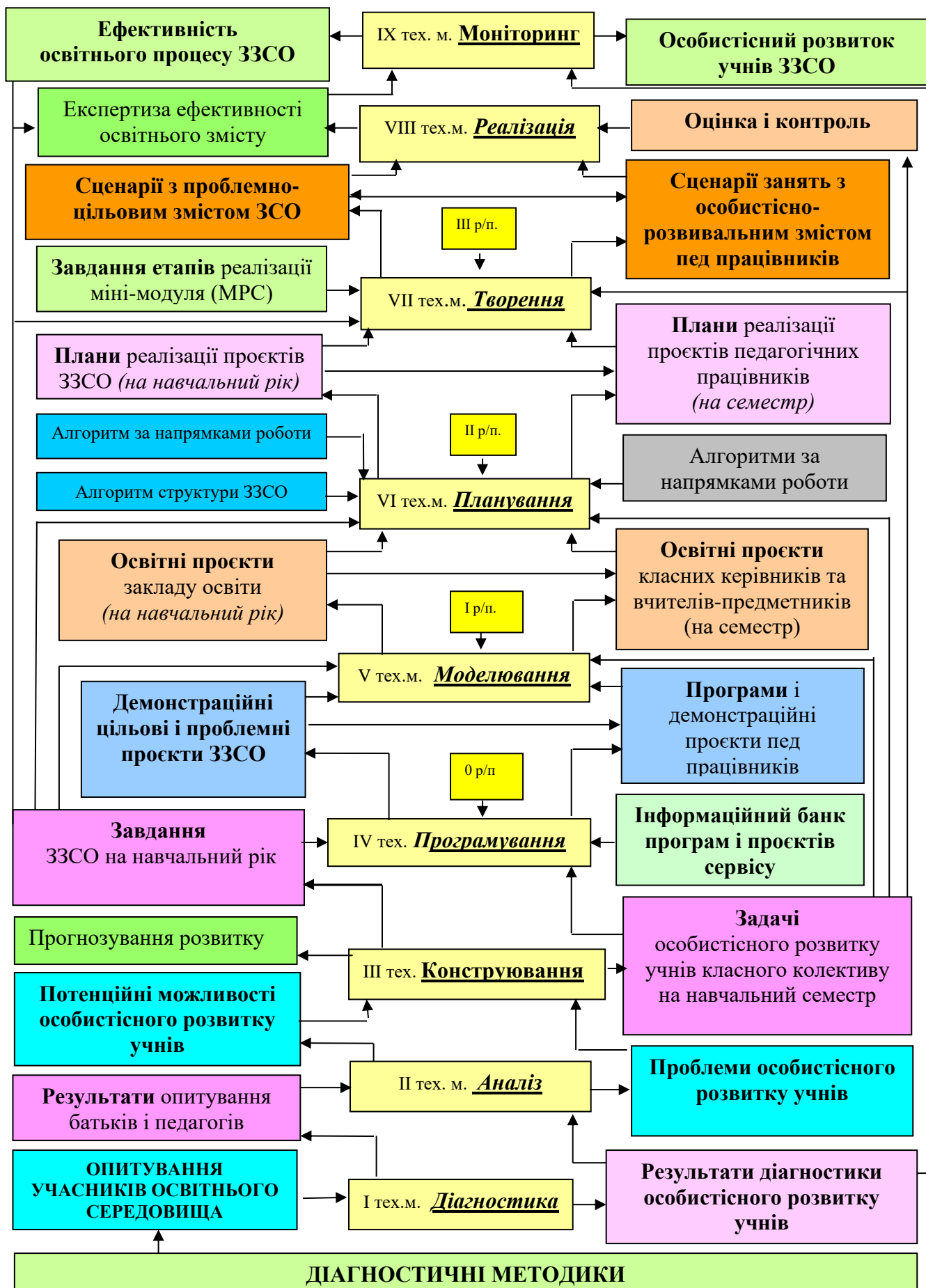
- в психосоціальному розвитку – знижується тривожність на 34%, імпульсивність на 27%, схильність до нечесної поведінки на 43%, агресивність на 27%, невпевненість на 26%, замкненість на 13%, асоціальність на 23%;

- в духовному розвитку відмічаються позитивні зміни, особливо з питань формування ціннісних пріоритетів учнів: «Я і здоров'я» на 34%, «Я і навчання» на 29%, «Я і праця» на 16%, «Я і громадські доручення» на 12%, «Я і Україна» на 14%, «Я і моральні цінності» на 21%.

Висновки

1. Інноваційна особистісно-розвивальна система, що автоматизована в хмарному сервісі проектного управління освітнім процесом "Універсал-онлайн" є апробованим дієвим психолого-педагогічним інструментом для реалізації прийнятого Закону України «Про освіту» та досягнення стратегічних цілей, визначених Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року.
2. Основною підставою для впровадження даної системи за допомогою хмарного сервісу в ЗСО України є позитивні рішення Президії НАПН України, проведення двох експериментів всеукраїнського рівня (2001-2007р.) і (2007-2013р.) та аналіз результатів вже третього всеукраїнського експерименту (2018-2023р.) згідно наказів МОН України.
3. Впровадження особистісно-розвивальної системи в ЗСО з широким використанням хмарного сервісу «Універсал-онлайн» дозволяє за рахунок цілеспрямування і системності освітнього процесу суттєво підвищити ефективність освітнього процесу та забезпечити економією фінансових і людських ресурсів.

**МОДЕЛЬ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ В
ХМАРНОМУ СЕРВІСІ ПРОЄКТНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ
«УНІВЕРСАЛ-ОНЛАЙН»**

I. Модель технологічного модуля сервісу «Діагностика»

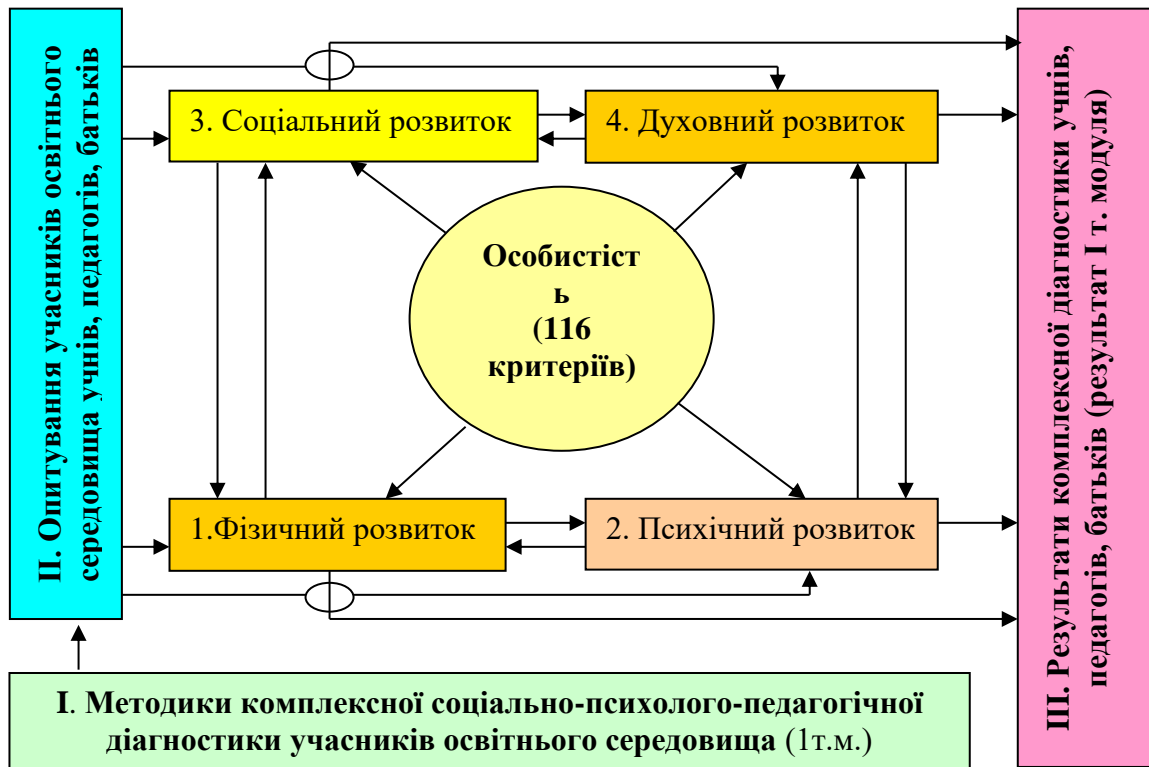

Рис 1.1 Структурно-компонентна модель комплексної соціально-психолого-педагогічної діагностики особистісного розвитку учнів.

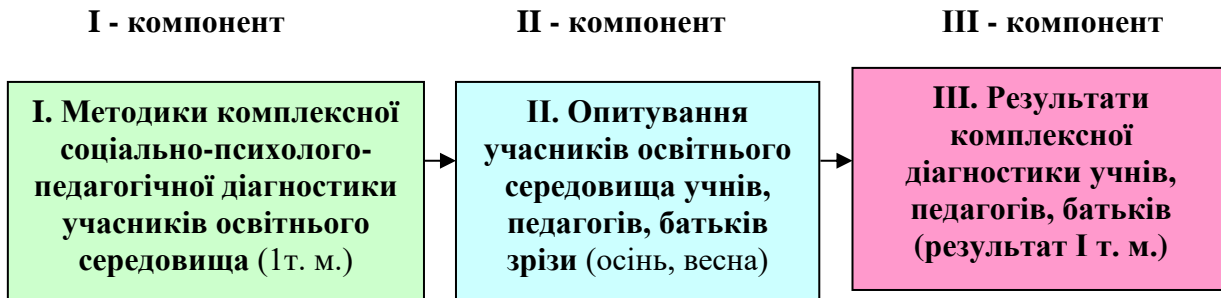

Рис. 1.2 Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Діагностика».

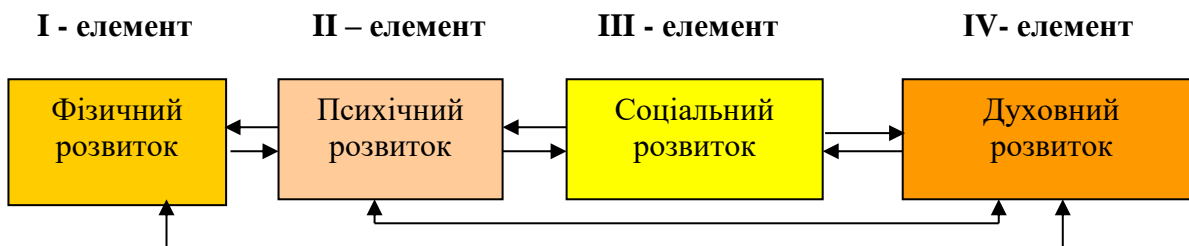
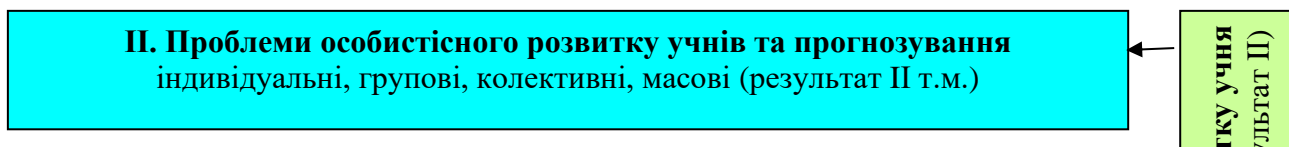

Рис. 1.3 Структурні елементи технологічного модуля «Діагностика».

I. Модель технологічного модуля сервісу «Аналіз»

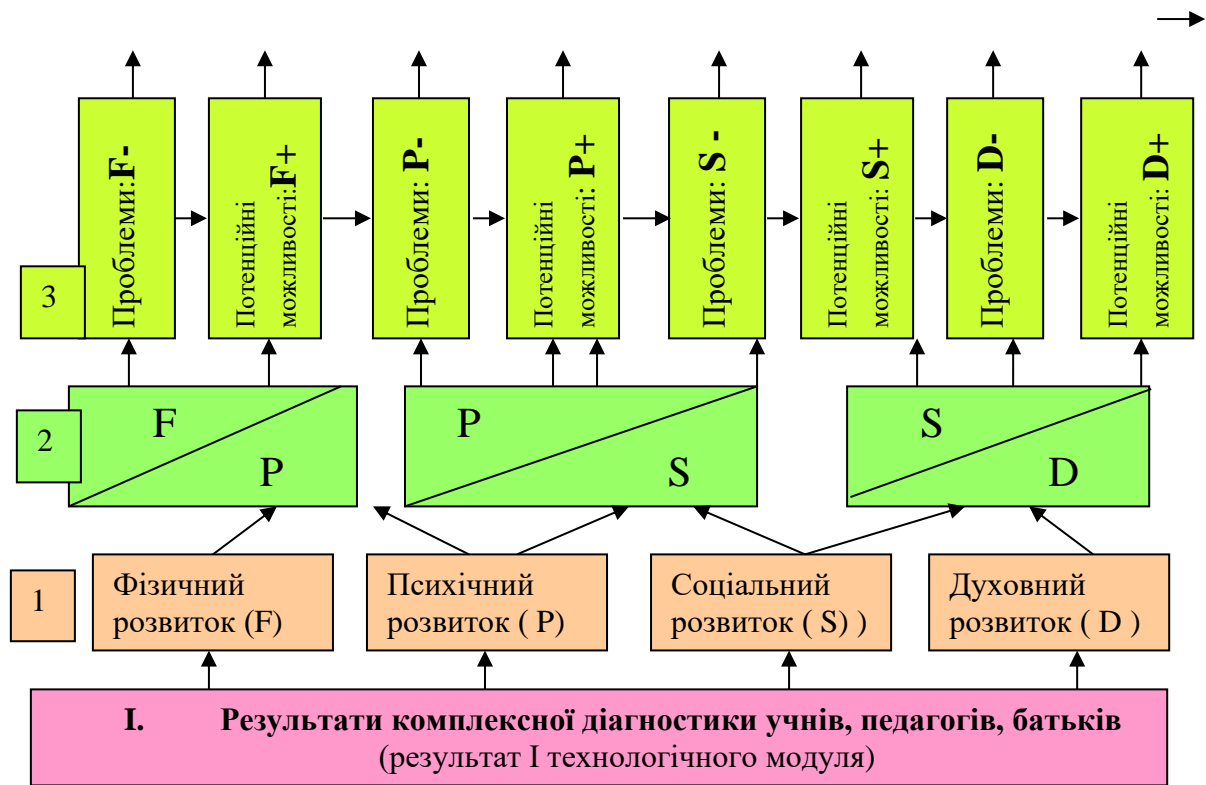

Рис. 2.1 Структурно-компонентна модель системного аналізу особистісного розвитку учнів за результатами діагностики учасників освітнього середовища

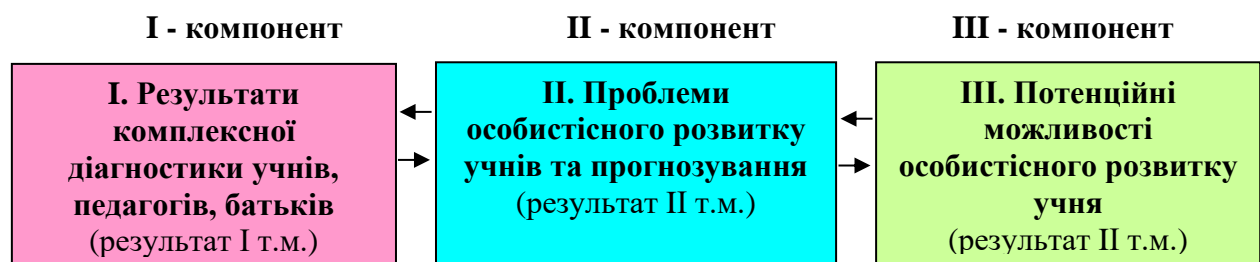

Рис. 2.2 Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Аналіз»

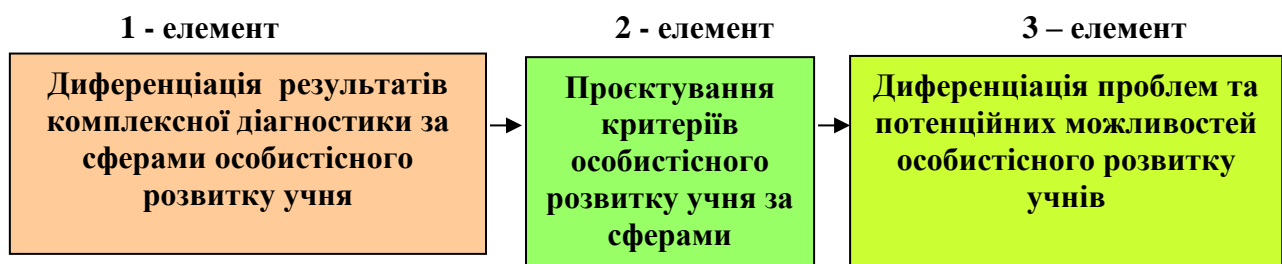
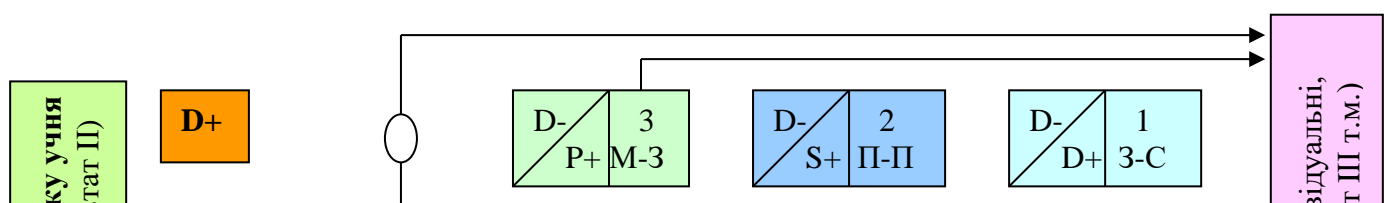

Рис. 2.3 Структурні елементи технологічного модуля «Аналіз»

III. Модель технологічного модуля сервісу «Конструювання»

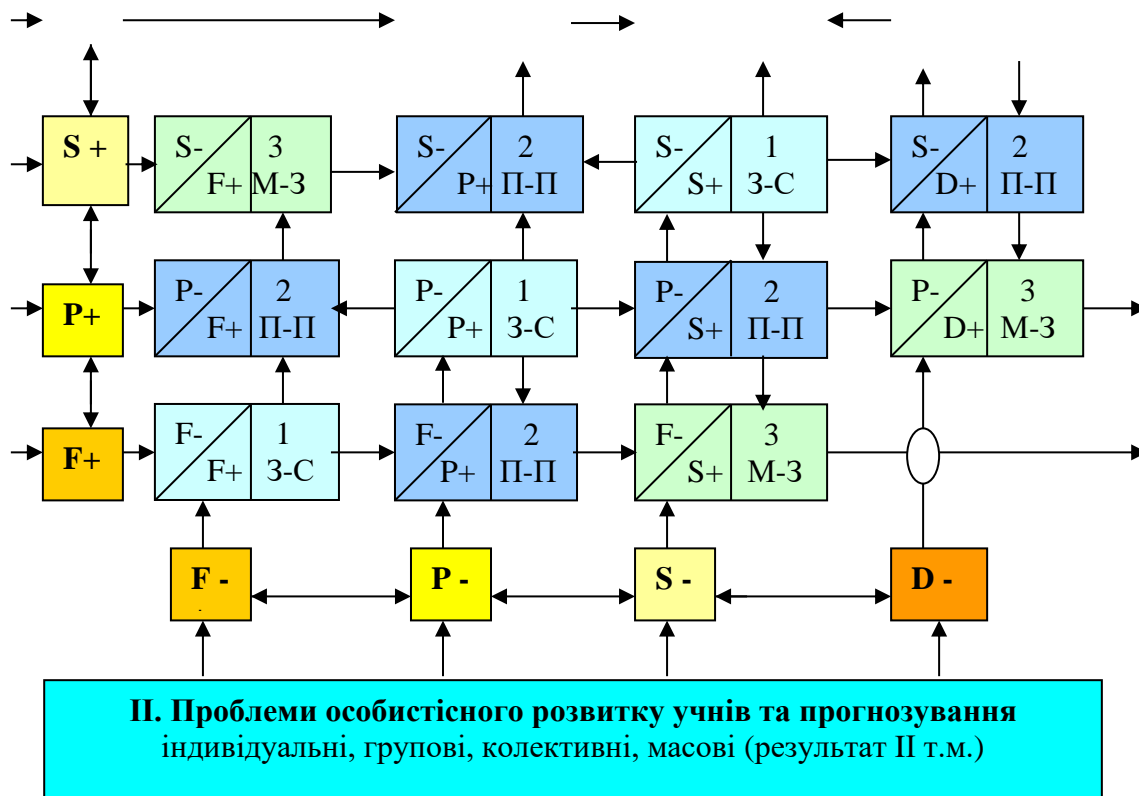

Рис. 3.1 Структурно-компонентна модель конструювання тактичних задач особистісного розвитку учнів в класах (групах) та проблемних завдань закладу.

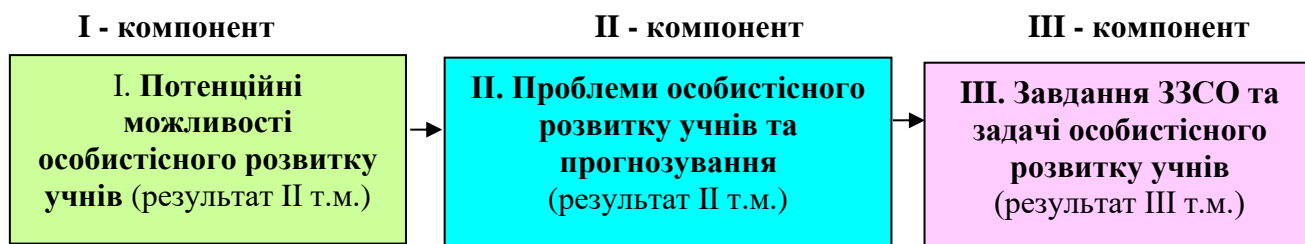

Рис. 3.2. Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Конструювання»

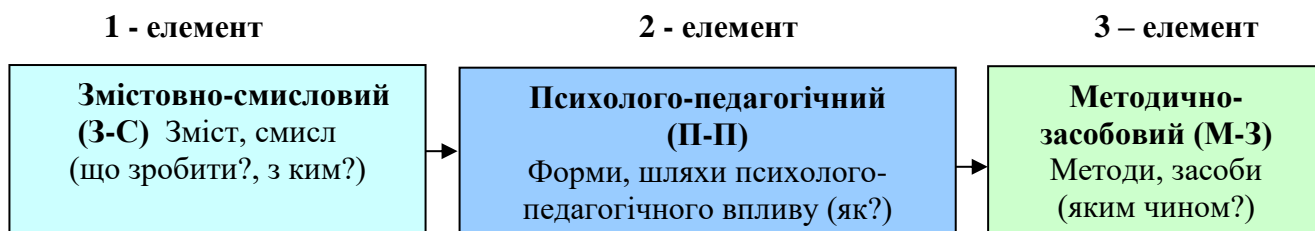

Рис. 3.3 Структурні елементи технологічного модуля «Конструювання»

IV. Модель технологічного модуля сервісу «Програмування»

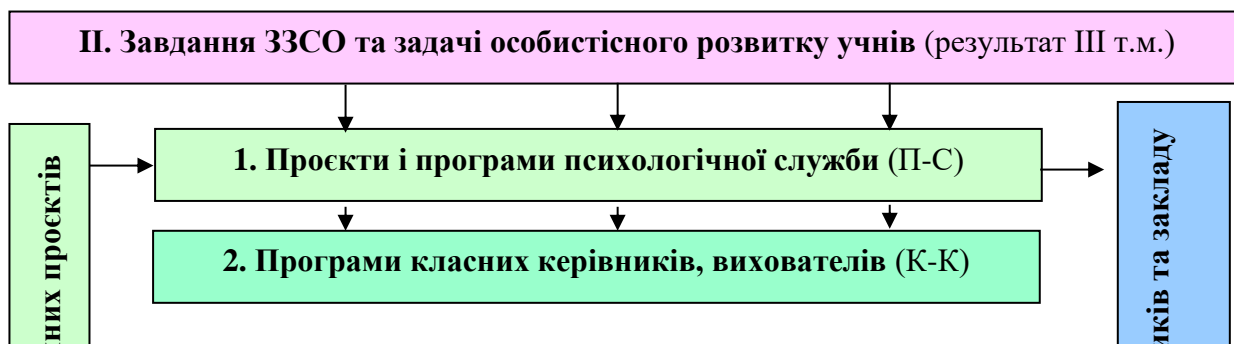

Рис. 4.1. Структурно-компонентна модель програмування освітніх програм з предметно-орієнтованим змістом (0 рівень проєктування освітнього змісту).

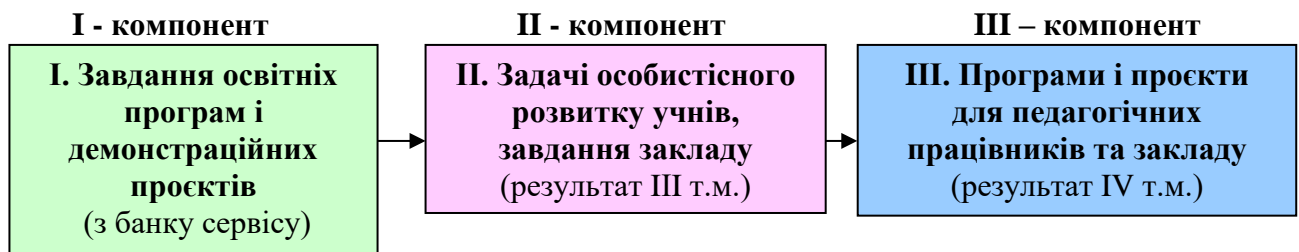

Рис. 4.2. Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Програмування»

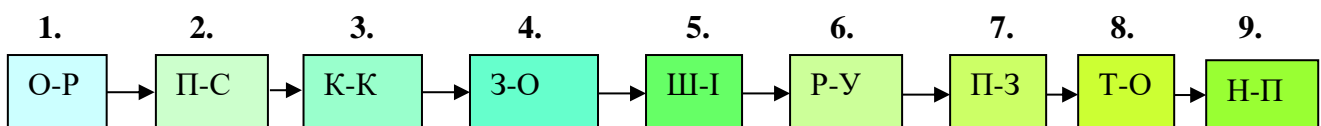
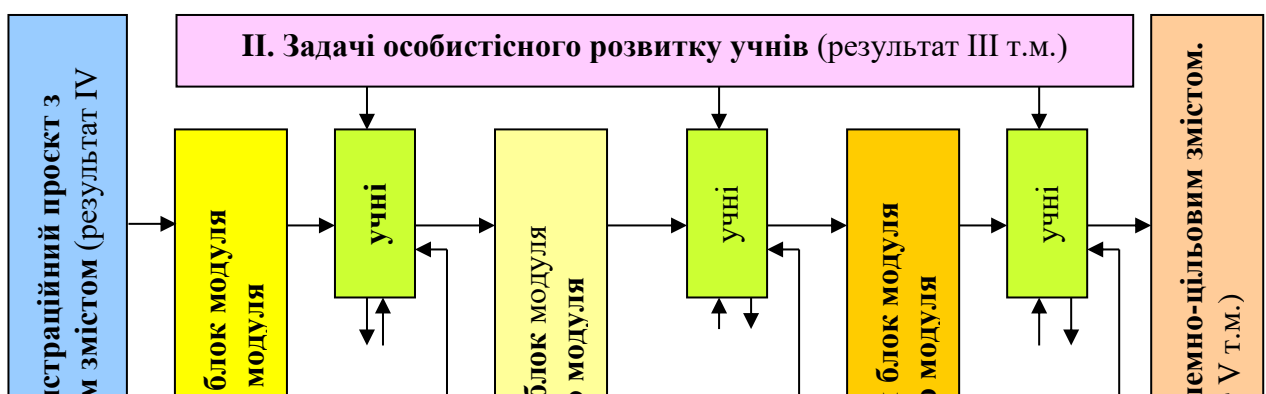

Рис. 4.3. Структурні елементи технологічного модуля «Програмування»

V. Модель технологічного модуля сервісу «Моделювання»

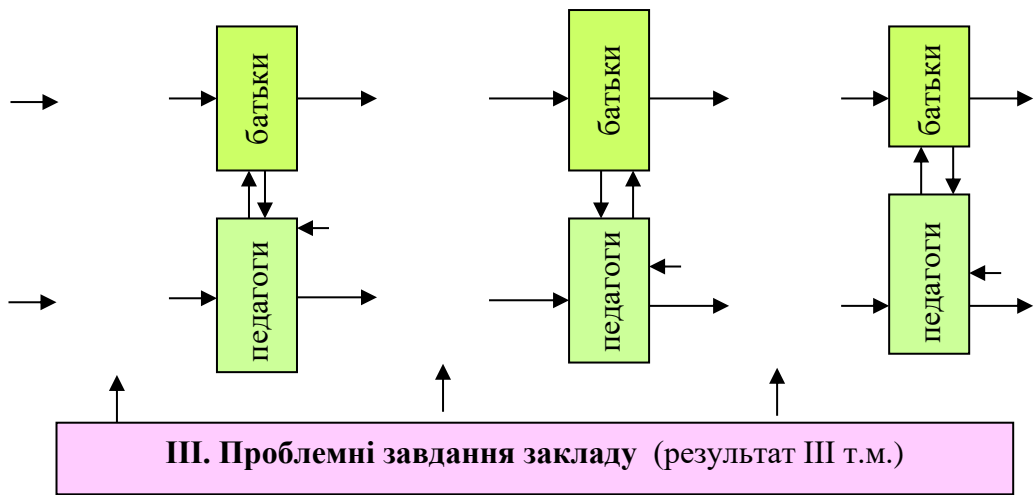

Рис. 5.1. Структурно-компонентна модель моделювання сюжетної лінії освітніх проєктів з проблемно-цільовим змістом. (I рівень проєктування освітнього змісту).

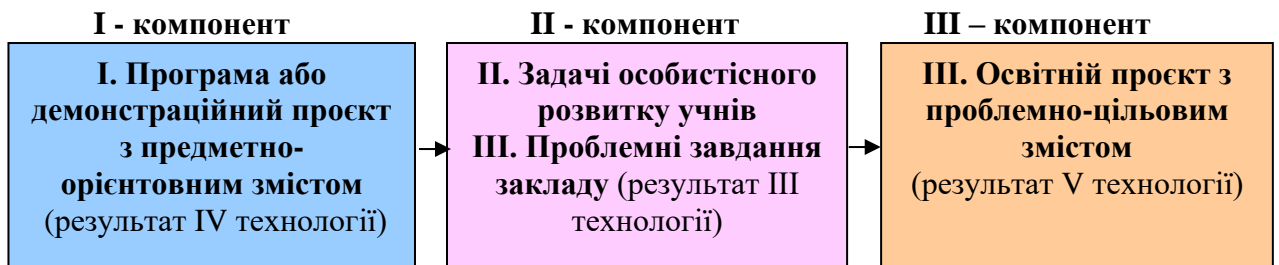

Рис. 5.2. Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Моделювання».

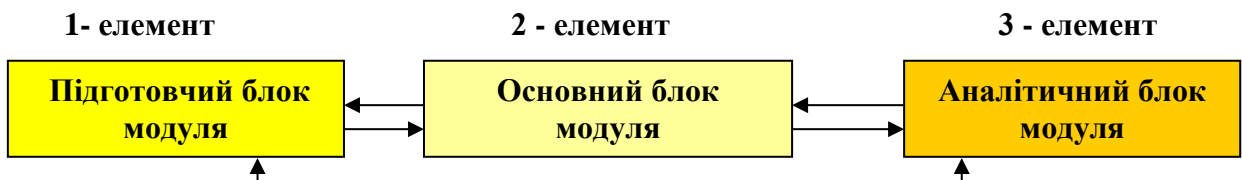
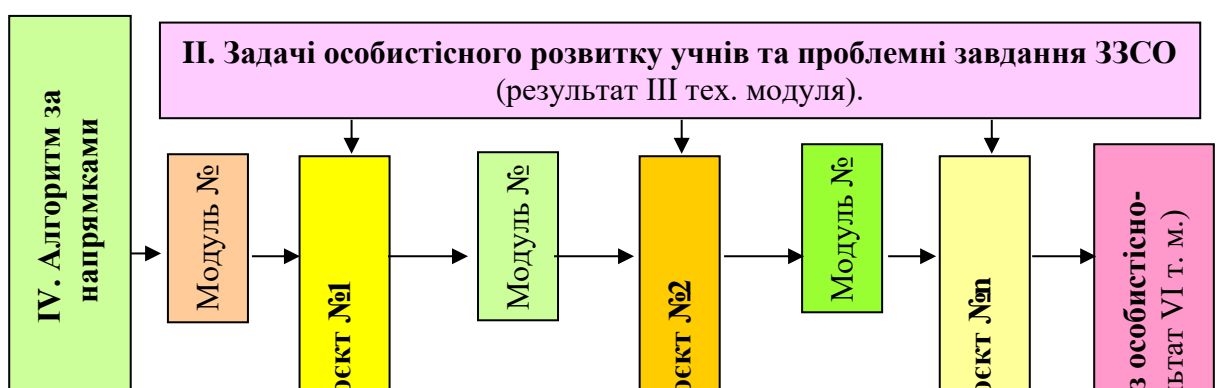

Рис. 5.3. Структурні елементи технологічного модуля «Моделювання».

VI. Модель технологічного модуля сервісу «Планування»

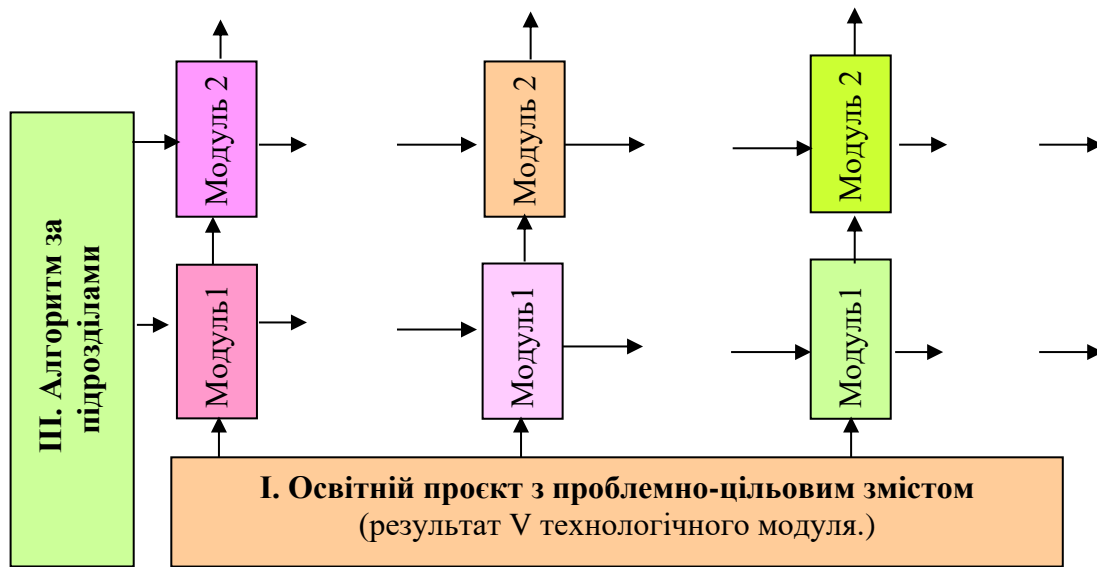

Рис. 6.1. Структурно-компонентна модель планування реалізації проєктів з особистісно-орієнтованим змістом (II рівень проєктування освітнього змісту).

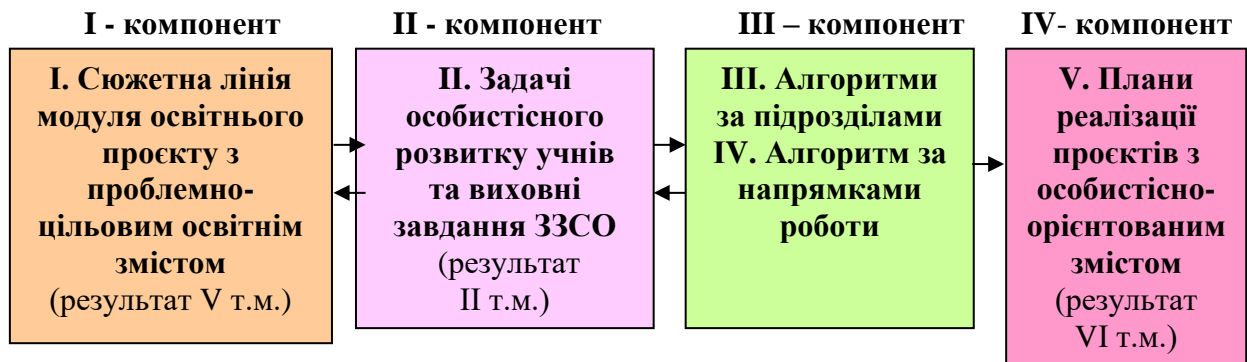

Рис. 6.2. Системоутворюючі компоненти технологічного модуля «Планування».

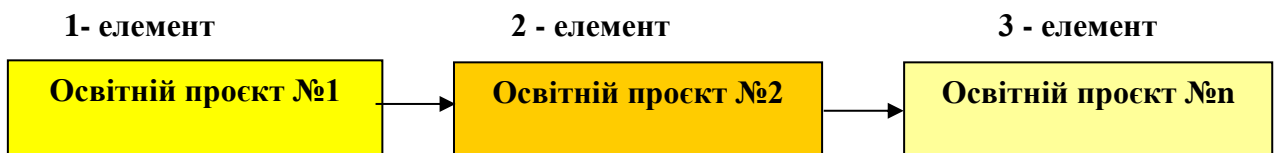

Рис. 6.3. Структурні елементи технологічного модуля «Планування».

VII. Модель технологічного модуля сервісу «Творення»

Рис. 7.1. Структурно-компонентна модель творення сценаріїв міні-модулів з особистісно-розвивальним освітнім змістом. (III рівень проєктування освітнього змісту).

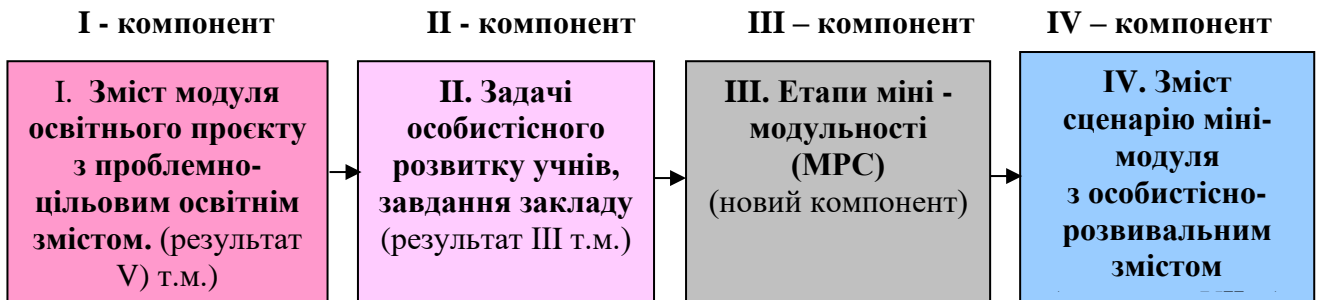

Рис. 7.2. Системоутворюючі елементи технологічного модуля «Творення».

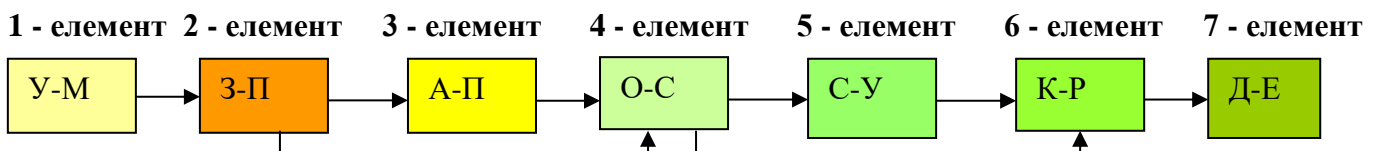

Рис. 7.3. Основні структурні елементи технологічного модуля «Творення».

VIII. Модуль технологічно модуля сервісу «Реалізація»

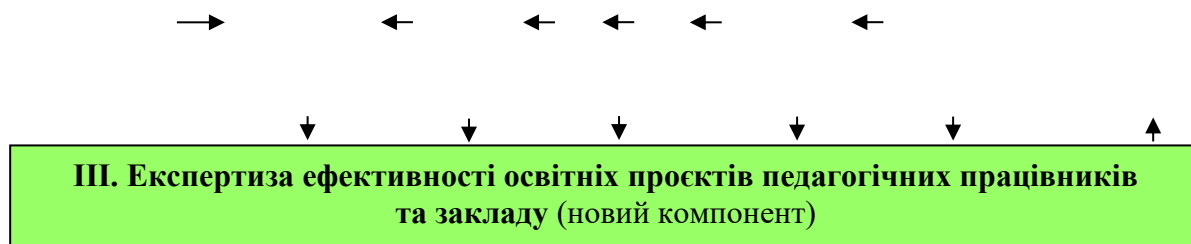

Рис. 8.1. Структурно-компонентна модель експертизи ефективності реалізації проєктів педагогічними працівниками та закладу

Рис. 8.2. Системоутворюючі елементи технологічного модуля «Реалізація»

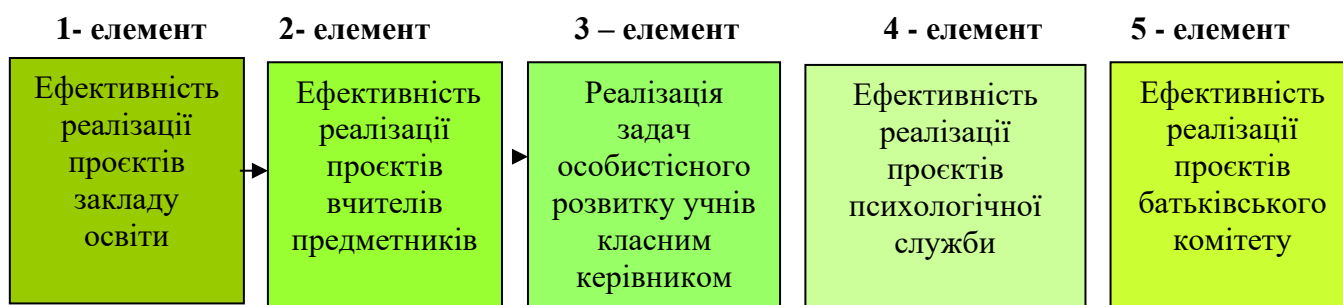

Рис. 8.3. Структурні елементи технологічного модуля «Реалізація»

IX. Модель технологічного модуля сервісу «Моніторинг»

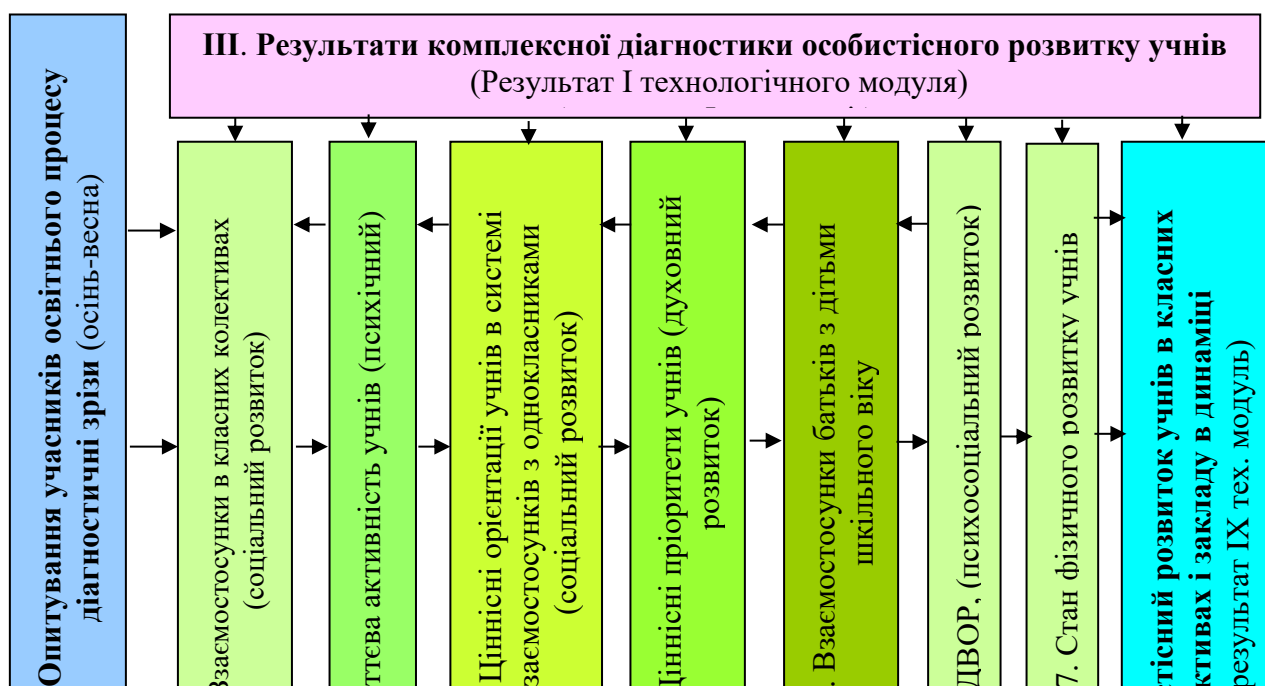

Рис. 9.1. Структурно-компонентна модель моніторингу всебічного особистісного розвитку учнів в класних колективах (групах) та ЗЗСО.

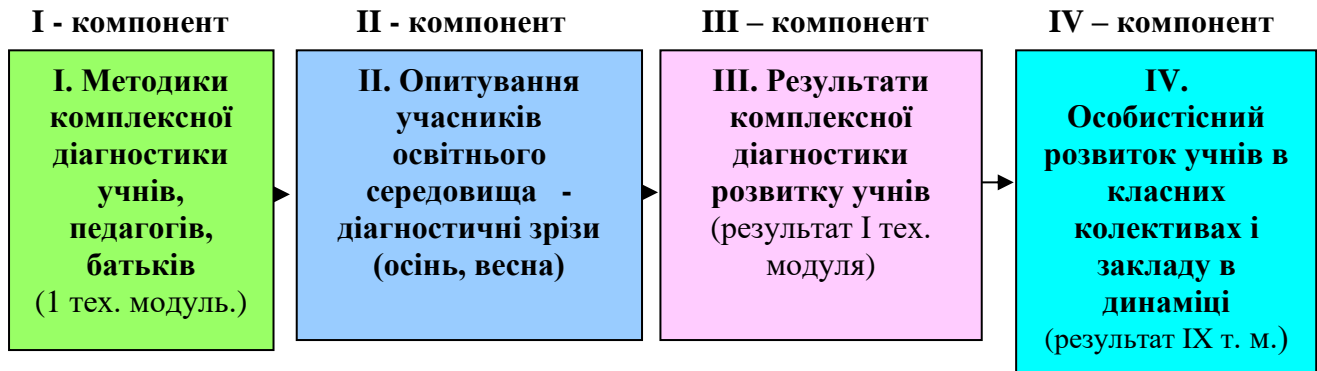

Рис. 9.2. Системоутворюючі елементи технологічного модуля «Моніторинг»

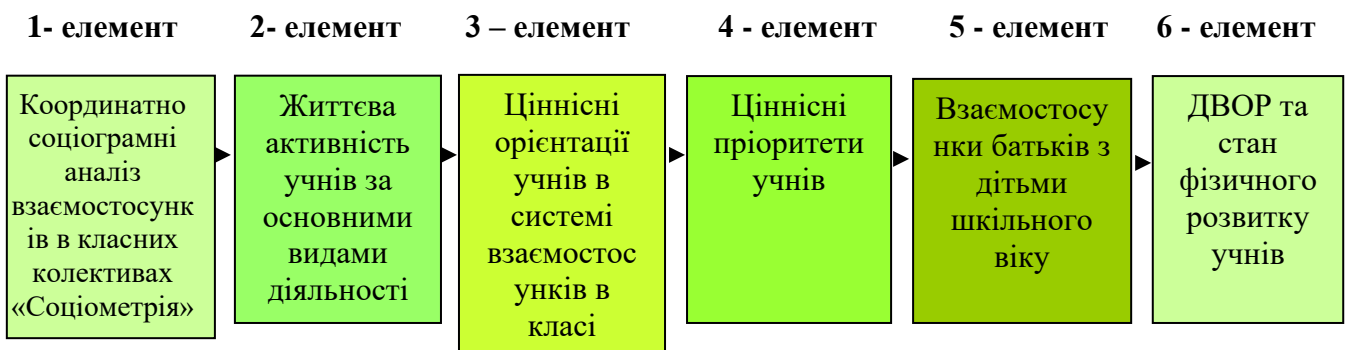

Рис. 9.3. Структурні елементи технологічного модуля «Моніторинг»

МОДЕЛЬ ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТЬОГО ЗМІСТУ В СЕРВІСІ

